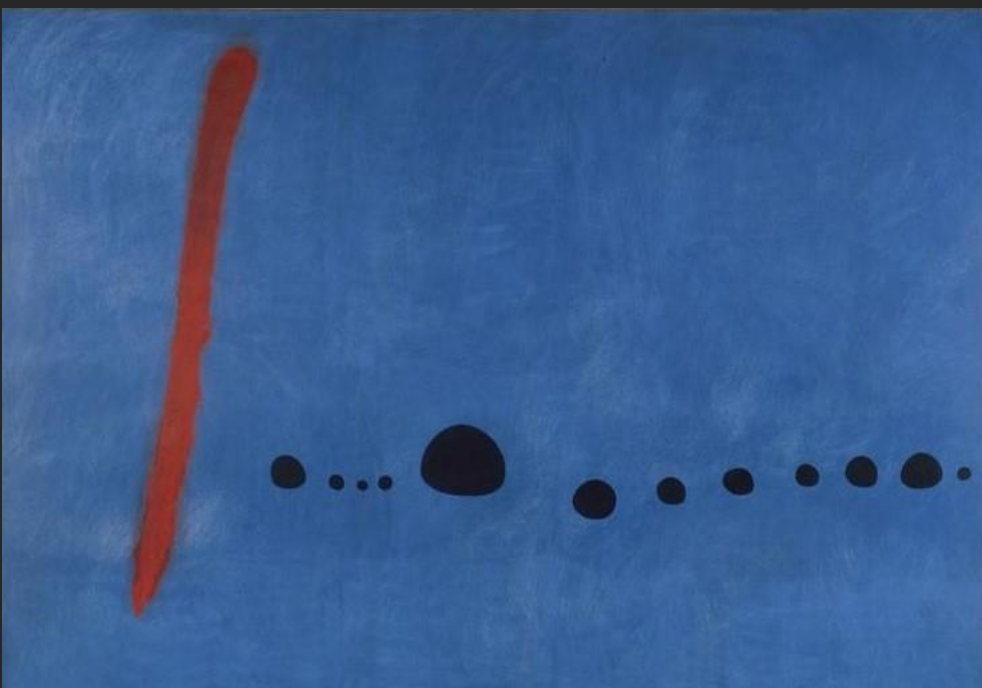

mijmering / afscheid

De avond verliep allergezelligst. De vriend bij wie we aten had heerlijk gekookt, huiskamer en tafel waren één en al kleurig welkom, we voelden ons met

ons vieren op ons gemak bij elkaar, zoals altijd. Een kostbaar gevoel. 'Ik ben echt bij dat jullie er zijn', zei de vriend. 'Met jullie kun je tenminste een gesprek voeren dat ergens over gaat!' Deze waardering was wederzijds.

Hij tobde, de vriend. Onlangs was een langdurige vriendschap tot een einde gekomen. Hij had er zelf de hand in gehad. Hij kon niet meer tegen het chronische gebrek aan belangstelling van zijn vriend voor hem en het oppervlakkige gebabbel dat restte na vele jaren van een zekere, mede door de omstandigheden gestuurde nabijheid. En omdat niet luisteren een van de knelpunten was, had hij de vriend een weinig verhullende brief gestuurd. Die reageerde lauw en nam de opmerkingen voor kennisgeving aan: als jij er zo over denkt, tabee dan maar. Onze vriend heeft er verdriet van. Had hij er goed aan gedaan die brief te sturen? Had hij niet beter ... vul maar in. Maar al pratende bleek dat de vriendschap handhaven geen optie meer was en dat de vriendschap verbreken - zelfs zijn huidige verdriet in aanmerking genomen - onontkoombaar was. We spraken er over. Heden, verleden, levenservaring, persoonlijke groei en uiteindelijk scheefgroei, dat alles speelde een rol.

Toen ik alle woorden later nog eens door me heen liet gaan bedacht ik dat verlies in een mensenleven, zeker als het om belangrijke mensen gaat, verlies is van jezelf en dat dát misschien nog wel de grootste rouw geeft. Je mist de ander, maar meer nog mis je jezelf. Je mist degene die jij was naast die ander. Jouw leven trekt in je vriendschappen aan jou voorbij. Je bent weer even wie je was en wie je wilde worden. En hoe het ook is gelopen, het was jouw eigenste pad, jouw streven, jouw kwetsbaarheid en jouw triomf.

Afschakelen. Het is het laatste stukje met die ander.